JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
F. G. JACOBS
23 päivänä maaliskuuta 1995 *

1. Dimitrios Coussios valittaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-18/92 ja T-68/92, Dimitrios Coussios vastaan komissio [1], antamasta tuomiosta. Asian tosiseikat voidaan esittää lyhyesti seuraavasti. Komissio päätti 10.4.1991 luoda pääosasto VII:n yhteyteen uuden yksikön, joka käsitteli lentoturvallisuutta, lennonjohtoa sekä teollisuuspolitiikkaa, ja tämän yksikön nimeksi tuli C.3. Komissio julkaisi 2.5.1991 tämän yksikön johtajan paikkaa koskevan työpaikkailmoituksen COM/64/91; Coussios haki tätä paikkaa 5.5.1991 neljän muun hakijan ohella. Avoimeksi julistettua paikkaa ei täytetty. Coussios nimitettiin 16.6.1991 yksikön apulaisjohtajaksi. Komissio kehotti 5.7.1991 muita toimielimiä ilmoittamaan henkilöstölleen työpaikkailmoituksesta COM/64/91. Muista toimielimistä ei ollut hakijoita. Avointa paikkaa koskeva ilmoitus julkaistiin uudelleen 8.7.1991 ja tämän uuden ilmoituksen pätevyysvaatimukset olivat erilaiset kuin ensimmäisessä työpaikkailmoituksessa. Coussios haki uudelleen avoinna olevaa paikkaa, ja paikkaa haki myös kolme uutta hakijaa. Coussios valitti 8.10.1991 paikan uudelleen avoimeksi julistamisesta ja komissio hylkäsi tämän valituksen 28.1.1992. Nimitysasioiden neuvoa-antava komitea tarkasteli sekä alkuperäiseen 2.5.1991 julkaistuun ilmoitukseen että 8.7.1991 julkaistuun ilmoitukseen tulleita hakemuksia ja totesi, ettei ketään hakijoista voida ottaa huomioon täytettäessä kyseistä paikkaa. Komissio ilmoitti Coussiokselle 10.1.1992, ettei hänen hakemustaan voida ottaa huomioon. Komissio päätti 13.2.1992 olla täyttämättä tätä paikkaa ylennyksen tai siirron kautta ja olla järjestämättä sisäistä kilpailua; sen sijaan se päätti järjestää ulkopuolisille avoimen kilpailun. Nimitysasioiden neuvoa-antavan komitean puheenjohtaja ilmoitti 14.4.1992 päivätyllä kirjeellä Coussiokselle komission 13.2.1992 tekemästä päätöksestä. Coussios valitti 13.2.1992 tehdystä päätöksestä 22.4.1992. Koska komissio ei vastannut tähän neljän kuukauden kuluessa, valituksen katsottiin henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti tulleen hiljaisesti hylätyksi 22.8.1992. Coussiokselle ilmoitettiin nimenomaisesti hylkäämisestä 28.9.1992.

2. Coussios nosti kaksi kannetta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa; ensim-

* Alkuperäinen kieli: englanti.

1 — Kok. H. 1994, s. I-A-47; koko teksti Kok. H. 1994, s. II-171.

mäisessä asiassa T-18/92 hän vaati, että komission päätös julkaista uudelleen työpaikkailmoitus COM/64/91 kumotaan; toisessa asiassa T-68/92 hän vaati, että 13.2.1992 tehty päätös olla täyttämättä avoinna olevaa paikkaa ylennyksen tai siirron kautta ja olla järjestämättä sisäistä kilpailua vaan järjestää avoin kilpailu kumotaan. Toisessa kanteessaan Coussios vaati myös 100 000 ecua vahingonkorvauksena siitä, että komissio ei toimittanut hänen vuoden 1987/89 henkilöstökertomustaan ajoissa.

3. Tuomiossaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi ensimmäisen kanteen kokonaisuudessaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi erityisesti, että päätös julkaista uudelleen työpaikkailmoitus oli riittävällä tavalla perusteltu. Siinä todettiin, että paikan uudelleen avoimeksi julistamista koskevan päätöksen sisällöstä Coussiokselle kävi riittävän selvästi ilmi, miksi paikka oli julistettu uudelleen avoimeksi ja miksi kyseistä paikkaa koskevia pätevyysvaatimuksia oli muutettu. Tuomiossa katsottiin myös, että hakiessaan muutosta siihen, miten komissio oli tarkastellut kummankin paikkaa hakeneen henkilön hakemuksia, Coussios oikeastaan haki muutosta komission päätökseen, jolla hänen hakemuksensa oli hylätty; tämä päätös tehtiin vasta sen jälkeen kun se päätös, johon Coussios haki muutosta, oli tehty.

4. Toisen kanteen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi osan väitteistä, mutta katsoi, että Coussioksella oli oikeus saada tietää ne syyt, miksi hänen valituksensa päätöksestä olla nimeämättä häntä avoinna olevaan paikkaan hylättiin. Hänelle ei ilmoitettu näitä syitä siihen mennessä, kun hän nosti kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (18.9.1992, eli 10 päivää ennen komission nimenomaista päätöstä hylätä hänen valituksensa). [2] Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi myös, että päätös olla järjestämättä sisäistä kilpailua ja järjestää sen asemesta ulkopuolisille avoin kilpailu, oli yhteisön oikeuden vastainen, koska Coussioksen hakemuksen hylkäävä päätös oli yhteisön oikeuden vastainen; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tuomionsa 102 ja 103 kohdassa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Küster vastaan parlamentti [3] antaman tuomion 10 kohdan mukaisesti, että henkilöstösääntöjen 29 artiklan 1 kohdan mukaisiin myöhempiin menettelyvaiheisiin siirtymisen edellytyksenä on, että henkilöstösäännön 29 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaista ylennystä tai siirtoa koskeva hakemus on hylätty, koska tässä säännöksessä vahvistetaan eri vaiheiden välinen etusijajärjestys. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei kuitenkaan kumonnut päätöstä olla järjestämättä sisäistä kilpailua vaan järjestää ulkopuolisille avoin kilpailu, ja se määräsi komission maksamaan valittajalle korvauksena 2 000 ecua. Kanne asiassa T-68/92 hylättiin muilta osin. Erityisesti hylättiin väite, jonka mukaan päätös hylätä Coussioksen kanne oli yhteisön oikeuden vastainen, koska hänen henkilöstökertomustaan ei ollut saatu valmiiksi tarpeeksi ajoissa, jotta valintalautakunta olisi voinut ottaa sen huomioon, koska

2 — Ks. tuomion, josta on valitettu, 69—77 kohta, s. II-187—II-190.

3 — Asia 123/75 (Kok. 1976, s. 1701).

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei sen puuttuminen vaikuttanut valintamenettelyn lopputulokseen. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tätä koskevan vahingonkorvausvaatimuksen.

Coussiokselle 2000 ecua "korvauksena komission osaston toimintaan liittyvistä virheistä (faute de service) aiheutuneista aineettomista vahingoista". Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi yhteisöjen tuomioistuimen asioissa Oberthür [4] ja Albani [5] antamissa tuomioissa vahvistettuihin periaatteisiin.

Ensimmäinen peruste: suhteellisuusperiaatteen rikkominen

5. Ensimmäisessä perusteessaan Coussios väittää, että suhteellisuusperiaatetta on rikottu.

7. Coussios väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ilmeisen virheellisesti tasapainottanut eri osapuolten etuja. Se otti täysimääräisesti huomioon kolmansien osapuolten oikeudet ja luottamuksensuojan, kun taas hänelle myönnettiin liian vähän korvausta siitä laittomuudesta, jonka kohteeksi hän joutui. Täysi korvaus olisi hänen mielestään tarkoittanut ainakin sitä, että hänet olisi nimitetty vastaavaan tehtävään.

6. Kuten edellä todettiin, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätyi siihen lopputulokseen, että hakijan hakemuksen hylkääminen yhteisön oikeuden vastaisesti tarkoitti sitä, että päätös olla järjestämättä sisäistä kilpailua ja päätös järjestää ulkopuolisille avoin kilpailu oli yhteisön oikeuden vastainen, se ei kuitenkaan kumonnut näitä päätöksiä. Se katsoi, että suhteellisuusperiaatteen nojalla oli tarpeen sovitella toisaalta kantajan etuja, kun tämä oli joutunut laittoman toimen kohteeksi, ja toisaalta kolmansien etuja (mukaan lukien sen hakijan edut, joka nimitettiin paikkaan) ja tämän vuoksi ottaa huomioon sekä tarve turvata kantajan edut että kolmansien osapuolten luottamuksensuoja. Tämän vuoksi sen sijaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi kumonnut kyseiset päätökset, se myönsi

8. Ennen kuin tarkastellaan tätä perustetta, on syytä todeta, että en ole vakuuttunut siitä, että oikeudelliselta kannalta tarkasteltuna Coussioksen hakemuksen hylkäämisen yhteisön oikeuden vastaisuus aiheuttaisi myös myöhempien päätösten yhteisön oikeuden vastaisuuden. Jos joltakulta laittomasti evätään oikeus perusteltuun päätökseen, tämä voidaan joissakin tapauksissa korjata antamalla hänelle perusteltu päätös. Tämä ei välttämättä tarkoita, että alkuperäinen laittomuus vaarantaa kaikki myöhemmät menettelyt. On kuitenkin tarpeetonta käsitellä tätä

4 — Asia 24/79, Oberthür v. komissio (Kok. 1980, s. 1743).

5 — Asia C-242/90 P, komissio v. Albani (Kok. 1993, s. I-3839).

asiaa pitempään, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei kumonnut näitä päätöksiä.

9. Coussioksen väite, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli ilmeisen virheellisesti tasapainottanut etuja, on mielestäni hylättävä. Syyt voidaan esittää lyhyesti. Ensiksikin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli oikeus katsoa, että kaikki olosuhteet huomioon ottaen koko nimitysmenettely ei saa vaarantua Coussiokseen kohdistuneen muodollisen laittomuuden vuoksi. Tällainen menettely olisi helposti ylimitoitettua ja suhteetonta korvausta. Toiseksi Coussioksen ehdotus siitä, että jos häntä ei voitu nimittää kyseiseen tehtävään, hänet olisi pitänyt nimittää vastaavaan paikkaan, on täysin perusteeton. Kuten yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa Küster, henkilöstösäännön määräykset eivät anna virkamiehille subjektiivista oikeutta tulla ylennetyiksi, vaikka he periaatteessa täyttäisivätkin ylentämisen edellytykset; lisäksi kuten yhteisöjen tuomioistuin myös korosti, nimittävällä viranomaisella on suuri harkintavalta asiassa. [6] Kolmanneksi Coussiokselle myönnetyn korvauksen suuruuden osalta on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta muutoksenhaussa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta rajoittuu ainoastaan oikeuskysymyksiin. Tämän kaltaisissa tapauksissa korvausten myöntäminen heijastelee tosiseikkojen arviointia. Joka tapauksessa mielestäni yhteisöjen tuomioistuin ei voi muuttaa myönnetyn korvauksen määrää tai palauttaa sitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle uudelleen arvioitavaksi, koska ei ole mitään näyttöä siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt oikeusvirheen, eikä tällaista ole väitettykään.

10. Coussios on valittanut myös asian käsittelyn pituudesta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Pääasiassa hän väittää, että tuomion antaminen viivästyi sen vuoksi, että suullinen käsittely aloitettiin uudelleen ja että tämä viivästyminen aiheutti sen, että komissio saattoi aloittaa kurinpitomenettelyn häntä vastaan ja nimittää toisen henkilön kyseiseen paikkaan sinä päivänä, kun kurinpidollinen toimenpide tuli voimaan. Hän myös toteaa, että toinen käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa päätettiin pitää samana päivänä, kun aika valituksen tekemiselle rikosoikeudenkäynnissä oli päättynyt. En ymmärrä, miten suullisen käsittelyn aloittaminen uudelleen ensimmäisen oikeusasteen

6 — Ks. tuomion 10— 12 kohta.

tuomioistuimessa tässä tapauksessa voi vaikuttaa kurinpitomenettelyyn, joka voitiin aloittaa Coussiosta vastaan muista syistä tai päinvastoin. Nämä kaksi menettelyä ovat aivan erilliset. Kurinpitomenettely ei ole myöskään yhteydessä tai liity siihen, että paikkaan, jota Coussios oli hakenut, nimitettiin toinen henkilö; tämä nimitys olisi voitu tehdä täysin riippumatta siitä, mikä kurinpitomenettelyn lopputulos oli.

Toinen peruste: henkilöstösääntöjen mukaisista oikeuksista luopumattomuutta koskevan periaatteen rikkominen

11. Toisessa perusteessaan Coussios vetoaa periaatteeseen, jonka mukaan hän ei voinut laillisesti luopua henkilöstösääntöjen mukaisista oikeuksistaan. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toimi laittomasti, kun se myönsi hänelle korvauksia eikä kumonnut kanteen kohteena olevia päätöksiä. Coussios toteaa, että vaikka hänen asiamiehensä hyväksyi korvauksen myöntämisen periaatteen toisessa käsittelyssä, hän itse ei hyväksynyt sitä ja vastusti sitä asian suullisessa käsittelyssä.

12. Coussios katsoo, että oli väärin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin "kehotti" osapuolia sopimukseen, jossa hän joutui luopumaan henkilöstösääntöjen mukaisista oikeuksista ja erityisesti henkilöstösääntöjen 7, 25, 26, 29, 43 ja 45 artiklan sekä liitteen I mukaisista oikeuksista sekä oikeuksista täyteen korvaukseen.

13. Komissio on esittänyt epäilyksiä siitä, onko tämä peruste hyväksyttävissä. Komission mielestä Coussioksen olisi sovittava tästä asiasta asiamiehensä kanssa.

14. En ole samaa mieltä siitä, että kantajan toista perustetta ei voida hyväksyä. Hänen perusteensa pääpaino ei ole siinä, ettei hänen asiamiehensä noudattanut hänen ohjeitaan ja ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi saanut tämän vuoksi myöntää korvausta, vaan siinä, että tuomioistuin teki virheen yrittäessään sovitella asianosaisten välistä kiistaa tällaisesta korvauksesta. Hän oikeastaan väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi voinut pyytää asianosaisia suostumaan sellaiseen hyvityskeinoon, joka aiheutti sen, että Coussios luopui sääntöjenmukaisista oikeuksistaan.

15. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion [7] perusteella on selvää, että asianosaiset oikeastaan olivat samaa mieltä siitä, että korvausten myöntäminen oli paras hyvityskeino. Mielestäni on samantekevää, tekikö

7 — Ks. tuomion 107 kohta.

sopimuksen Coussios itse vai hänen asiamiehensä. Jos hänen asiamiehensä ei noudattanut hänen ohjeitaan, Coussioksen olisi selvitettävä tämä asia asiamiehensä kanssa; tuomioistuin ei voi puuttua tähän asiaan muutoksenhaussa.

16. En ole sitä mieltä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen noudattamaa menettelyä voidaan kritisoida. Se pyysi asianosaisia esittämään näkemyksensä laittomuutta koskevan ongelman ratkaisemiseksi; se myös rekisteröi asianosaisten sopimuksen siitä, että vahingonkorvauksen myöntäminen oli asianmukainen hyvityskeino. Coussios katsoo, että hänen oikeutensa olivat luonteeltaan niin perustavanlaatuisia, ettei hän voinut niistä luopua ja että rahallista korvausta ei voida pitää asianmukaisena korvauksena. Sen näkemyksen tueksi, että Coussioksen oikeuksista (joista mielestäni oikeastaan oli kyseessä vain yksi eli oikeus saada perusteltu päätös siitä, miksi hänen hakemuksensa hylättiin) ei voida luopua ja että korvausta ei voida pitää asianmukaisena hyvityskeinona, ei ole esitetty perusteluja. Onkin selvää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut myöntää korvauksia omasta aloitteestaan kuulematta tämän osalta asianosaisia. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on rajoittamaton toimivalta henkilöstöasioissa, [8] se voi myöntää vahingonkorvauksia kumoamisen asemesta, vaikka kantaja ei olekaan hakenut korvauksia asiaa koskevan laittomuuden osalta.

17. Mielestäni toinenkin peruste on tämän vuoksi hylättävä.

Ratkaisuehdotus

18. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin:

1) hylkäisi valituksen;

2) velvoittaisi valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

8 — Ks. edellä alaviitteessä 4 mainitun asiassa Oberthür annetun tuomion 14 kohta.